Nowe stanowisko krasnorosta *Ceramothamnion* *Codii* Richards w zatoce gdańskiej.

(*Ceramothamnion Codii* Richards in the Gulf of Dantzig).

Podala

WANDA HEITZMANOWNA.

Jako uczestniczka wycieczki botanicznej prowadzonej przez prof. K. Roupperta w roku ubiegłym nad Bałtyk, zajęłam się opracowaniem krasnorostów tam przez nas zebranych.

W materiale z październikowego połowu, zebrany przez J. Zabłockiego a pochodzącym z zatoki gdańskiej, zalewu puckiego z głębokości około 3 m z okolicy Wielkiej Wsi, znalazłam drobnego krasnorosta, który wyglądem swym zwrócił specjalnie moją uwagę. Glon ten znajdował się wśród płataniny innych krasnorostów a to: drobnych okazów rozróżki (*Ceramium*) i rurecznicy (*Polysiphonia*). Nie był on tylko zaplątany pomiędzy inne glony, lecz był z nimi połączony chwytnikami tak silnie, że bez uszkodzenia plech wyosobnić go nie było można. Na pierwszy rzut oka przypominał krasnorost ten rozróżkę, zbudowany jest bowiem z osi głównej, składającej się z jednego szeregu dużych komórek o blado-różowych wstążeczkowatych chromatoforach i z kory miejscami tylko, na „węzłach“ i to bardzo słabo rozwiniętej. Przy oznaczaniu jednak okazało się, że cechy jego pod żadną z diagnoz *Ceramium* podciągnąć się nie dadzą.

Chociaż budową anatomiczną jest on bardzo do prostego typu *Ceramium* zbliżony, morfologią jednak rozgałęzień różni się od tego ostatniego wybitnie; nie posiada bowiem nigdy rozgałęzień dichotomicznych, przedstawia się jako monopodium, nie posiada zakończeń widełkowatych, zakończenie w porównaniu z *Ceramium* ma tępe, okorowanie b. słabo rozwinięte, a w końcu wymiarami szerokości dochodzi do połowy wymiarów delikatnych gatunków *Ceramium*,

długość zaś nitek bocznych dochodzi do 1.5 mm. Form owocujących niestety dotąd nie znalazłam.

Plecha wyżej wymienionego krasnorosta składa się z nitki głównej pierwszego rzędu, oraz odchodzących od nitki głównej pod kątem 90° i to tylko z jednej strony odgałęzień drugiego rzędu, z przeciwnej strony nitki głównej odchodzą chwytniki (Fig. 8 A). Nitki, główna i boczne są co do budowy i wyglądu identyczne, nitki jednak drugiego rzędu nie rozgałęziają się już dalej.

Nić główna płoży się czy to na innym glonie czy też, jak w wypadku wyżej opisanym, na kilku różnego rodzaju glonach, czepiając się swego żywego podłoża za pomocą specjalnych chwytników.

Fig. 8.

Płożąca się nić główna składa się z nagich międzywęźli i okorowanych węzłów. Na węzłach, duże komórki osiowe w jednym szeregu ustawione, otoczone są korą b. słabo rozwiniętą.

Kora zbudowana jest z odcinanych przez komórkę szczytową, komórek, które następnie odcinają komórki tworzące drugą warstwę kory. W analogiczny sposób powstaje czasem i trzecia warstwa kory. Długość międzywęźli wynosi około 40μ , szerokość 35μ . Długość węzłów wynosi około 15μ . Zgrubień węzłowych prawie няма.

Niść zaczyna się zwężać niedaleko końca, skutkiem czego zakończenie jest dosyć tępe. Ku szczytowi komórki osiowe są coraz krótsze tak, że szerokość równa się długości, a u samego szczytu szerokość przewyższa długość (Fig. 8 B).

Im bliżej wierzchołka, tem okorowanie jest uboższe tak, że przedostatni węzeł ma tylko dwie komórki korowe. Krasnorost ten rośnie jedną komórką szczytową.

Gałązki boczne są zbudowane jak nić główna, z tą tylko różnicą, że rozgałęzień nie posiadają ani też chwytników na nich nie zauważyłam. Chwytniki nici głównej wyrastają z kory, biorąc początek z jednej komórki korowej, wyglądają zaś podobnie do chwytników rurecznicy lub rozróżki. Chwytnik taki jest utworem rhizoidalnym, różnej długości, składa się z jednej długiej lub kilku krótszych, ustawionych w jeden szereg komórek, z utworzoną na końcu mięksiszową przywrą. Średnia grubość trzonka chwytnikowego wynosi 14 μ , światło komórek w skład jego wchodzących jest bardzo małe (Fig. 8 A, c), błony grube.

Oprócz utworów chwytnikowych, wyrastają z komórek korowych bardzo liczne włoski jednokomórkowe, krótkie i cienkie, podobne do włosków niektórych gatunków rozróżki, lecz od tych ostatnich krótsze (Fig. 8 B).

Zespół cech krasnorosta powyżej opisanego zgadza się w zupełności z diagnozą *Ceramothamnion Codii* Richards.

Poroślowego tego krasnorosta zebrał Richards na zielenicy *Codium tomentosum*, koło wysp Bermudzkich w r. 1898—99, opisał zaś w r. 1901¹⁾. W dostępnej mi literaturze nie spotkałam się z podaniem innego stanowiska *Ceramothamnion Codii*, stanowisko więc Bałtyckie byłoby drugim poznanem dotąd miejscem jego występowania.

Schiller w r. 1911 znalazł w Adriatyku i opisał drugi gatunek tego rodzaju: *Ceramothamnion adriaticum* Schill.²⁾ Z gatunkiem tym zapoznałam się z pracy i kolorowych tablic Schussniga³⁾ oraz z pracy Funka⁴⁾, według którego jest on też pospolity w zatoce neapolitańskiej. Opisany jednak powyżej, z zalewu puckiego krasnorost zgadza się w zupełności z gatunkiem *Ceramothamnion Codii*.

Z Zakładu Anatomji i Fizjologii Roślin U. J.

¹⁾ Richards: *Ceramothamnion Codii*, a new rhodophyceous Alga. — Contributions from the department of botany of Columbia university No 180.

De Toni: Sylloge Algarum. IV (1903). 1354.

²⁾ Schiller: Berichte über die Terminfahrten S. M. S. Najade, No 2—5, p. 90. 1912.

³⁾ Schussnig: Bemerkungen über die Rotalge *Ceramothamnion adriaticum* Schiller. — Öst. bot. Ztschrift. 1914 p. 85.

⁴⁾ Funk: Über einige Ceramiceen aus dem Golf von Neapel. — Beihefte zum bot. Centralblatt Abt. 2. Bd. XXXIX. 1922 p. 223.

Summary.

Ceramothamnion Codii Richards of which the only hitherto known habitat was Bermuda, has now been found in the Gulf of Dantzig, during a botanical excursion conducted by Prof. K. Rouppert in polish Pomerania 1922.

This rhodophyceous alga was found in shallow water not far from the village of Wielka-Wieś (near Puck), growing epiphytically on certain small specimens of *Ceramium* and *Polysiphonia* on to which it fastens with its rhizoids.

This specimen from the Gulf of Dantzig agrees in every particular with the description of Richards' *Ceramothamnion Codii*.

Laboratory of Vegetable Anatomy and Physiology, Jagellonian University, Cracow.

(Wpłynęło do redakcji 25 marca 1923).